

ความรับผิดชอบหลักเลี้ยงอาหารบุคลากร

นายพงศ์ชัย จินดา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

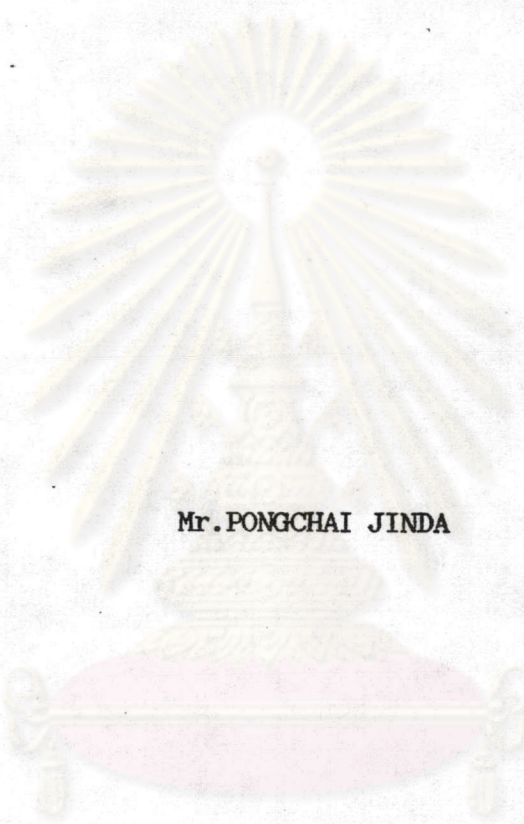
ISBN 974-568-755-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014101

117448685

LIABILITY ON EVASION OF CUSTOMS DUTY

Mr. PONGCHAI JINDA

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for The Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

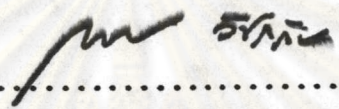
Chulalongkorn University

1988

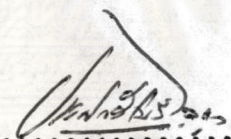
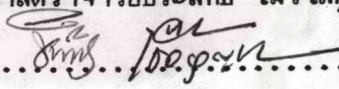
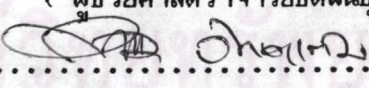
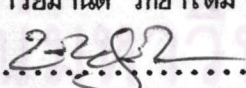
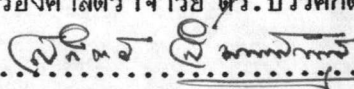
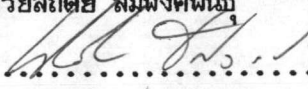
ISBN 974-568-755-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความรับผิดชอบหลักเสี่ยงอากรศุลกากร
โดย	นายพงศ์ชัย จินดา
ภาควิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิดาพันธุ์ เข็มนุญชัย
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์มานิต วิทยาเต็ม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรมหาบัณฑิต

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชัยรักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โมวีไลกุล)
..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิดาพันธุ์ เข็มนุญชัย)
..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์มานิต วิทยาเต็ม)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อูวรรณโณ)
..... กรรมการ
(อาจารย์สถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์)
..... กรรมการ
(อาจารย์เข็มชัย ชูติวงศ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในรอบสี่เจ็ดวันเพียงแผ่นเดียว

พงศ์ชัย จินดา : ความรับผิดชอบหลักเลี่ยงอากรศุลกากร (LIABILITY ON EVASION OF CUSTOMS DUTY อ.ที่ปรึกษา : ผศ. ธิตินันท์ เชื้อบุญชัย, 266 หน้า.

ตามทฤษฎีนิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์และทฤษฎีวิศวกรรมสังคม กฎหมายศุลกากรจัดอยู่ในกลุ่มกฎหมายมหาชนเกี่ยวกับนโยบายการเงินและการคลัง ซึ่งถือว่าเป็น "ปัจจัยขั้นมูลฐานทางกฎหมาย" ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นกฎหมายศุลกากรจึงจำเป็นต้องมีสภาพบังคับและบัญญัติให้ผู้ฝ่าฝืนวัตถุประสงค์ในทางรายได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้วยวิธีการหลักเลี่ยงอากร ต้องรับผิดชอบในทางแพ่งและทางอาญา ซึ่งในปัจจุบันถือว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่รัฐมีนโยบายที่จะปราบปรามโดยเด็ดขาด

ในทางอาญาความรับผิดชอบหลักเลี่ยงอากร กฎหมายบัญญัติไว้ในลักษณะความรับผิดโดยเด็ดขาดตามแนวความคิดแบบส่วนรวมนิยม ซึ่งมีความประสงค์ที่จะคุ้มครองประโยชน์ของสังคมเป็นสำคัญ แนวความคิดนี้จึงแตกต่างไปจากแนวความคิดดั้งเดิม แบบ "นิติรัฐ" ซึ่งศาลยุติธรรม นำมาใช้ เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล ทำให้การบังคับใช้กฎหมายของฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ ไม่มีบรรทัดฐานที่แน่นอนและเป็นเหตุให้เกิดอัตรายเสี่ยงทางเศรษฐกิจสูงซึ่งไม่เป็นผลดีต่อการพัฒนาประเทศในที่สุด

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวสามารถเยียวยาได้โดยการศึกษาวิเคราะห์กฎหมายในเชิงสหวิชาการและประสานวิชา เศรษฐศาสตร์ พัฒนบริหารศาสตร์ สังคมวิทยา กฎหมายปกครอง กฎหมายเปรียบเทียบ และประวัติศาสตร์กฎหมาย ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้ผู้ตีความทราบถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายและสามารถนำหลัก "นิติรัฐ" เข้ามาผสมผสานกับหลัก "รัฐสังคม" เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของรัฐกับของเอกชนได้อย่างมีมาตรฐาน ภายใต้เงื่อนไขว่า เมื่อผลประโยชน์ขัดกัน ผลประโยชน์ของสังคมต้องอยู่ในฐานะที่เหนือกว่า

ด้วยเหตุผลและวิธีการดังกล่าว ทำให้สามารถสรุปเป็นผลการวิจัยได้ในสาระสำคัญสามประการ คือ ประการแรกการบังคับใช้กฎหมายต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์หรือนโยบายของผู้บัญญัติและเพื่อความเป็นธรรมในสังคม ประการที่สองถึงแม้ว่ากฎหมายมีเจตนารมณ์ที่จะให้ความผิดฐานนี้เป็นความผิดโดยเด็ดขาด แต่เมื่อกฎหมายเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหามีโอกาสปฏิบัติได้โดยไม่ต้องเสี่ยง และเปิดโอกาสให้มีการนิสัจน์ความบริสุทธิ์ก่อนถูกลงโทษแล้ว ย่อมไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม และประการสุดท้าย ต้องบังคับใช้กฎหมายไปตามนโยบาย ที่ประสงค์จะให้ความรับผิดชอบนี้เป็นความรับผิดโดยเด็ดขาดอย่างแท้จริง โดยไม่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบภายใน อันได้แก่ เจตนา และเจตนาที่จะน้อค่าภาษี จึงจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

PONGCHAI JINDA : LIABILITY ON EVASION OF CUSTOMS DUTY. THESIS
ADVISOR. ASSI. PROF. TITHIPHAN CHUERBOONCHAI, 266 PP.

According to Sociological Jurisprudence Theory and Social Engineering Theory, Customs Law belongs to the area of Public Law concerning finance and money. It provides basic infrastructure for law which is important to the country's development. Customs Law needs to be enforced against violators in order to prevent customs evasion. There is thus liability both in civil law and criminal law. It may give rise to economic crime which the State is determined to suppress at all costs.

As for the criminal law concerning customs evasion, the law stipulates absolute liability based upon the need to protect societal interests. This differs from the original rationale based upon "State Law" with the courts as operators of private rights and freedoms. The latter led to much uncertainty within the executive and judiciary, resulting in negative consequences for the country's development.

Problems of law enforcement can be remedied by more academic analysis of the law and its link with other science, eg economics, public administrations, sociology, administrative law, comparative law, and legal history. This may also encourage the interpreters of the law to understand more deeply the intention behind the law and enable a compromise to be reached between "State Law" and "the social impact of the State". This implies a balance of interest between the state and individuals with the assumption that if there is a conflict, it is societal interests which should prevail.

It may be said that this research is influenced by three factors. First, there is the question of law enforcement in accordance with the intention or policy of legislators and social justice. Secondly, even though seemingly the law prohibits fraud absolutely, the fact that it provides for opportunities to prove one's innocence suggests that the liability is qualified and depends upon basic rights and freedoms. Thirdly, the law should be enforced in conformity with policy and without regard for personal factors, such as the intent of the wrongdoer, so as to ensure strict adherence to the law.

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์
ธิตินันท์ เชื้อบุญชัย อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และท่านอาจารย์ มาנית
วิทยาเต็ม ผู้อำนวยการกองป้องกันและปราบปรามกรมศุลกากร ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
และให้คำชี้แนะแนวความคิดที่ถูกต้องอันเป็นประโยชน์อย่างสูง ทำให้ผู้เขียนมีความรู้ ความเข้าใจ
ในปรัชญาและวิชาการทางนิติศาสตร์เป็นอย่างมาก

ผู้เขียนขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านรองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล คณบดี
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ รอง
คณบดีฝ่ายวิชาการ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านอาจารย์ สกิตต์ ลิมพงค์นันท์
ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกอบรม กรมศุลกากร และท่านอาจารย์ เข็มชัย ชูติวงศ์ อัยการประจำกอง
กองที่ปรึกษา กรมอัยการ ผู้ซึ่งมีพระคุณต่อผู้เขียนเป็นอย่างยิ่งในการให้ความรู้ทางนิติศาสตร์
ตรวจสอบแก้ไขเค้าโครงวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ใน
หลายประการ ตลอดทั้งได้ให้ความกรุณาร่วมเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อีกด้วย

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณท่านรองศาสตราจารย์วิฑิต มันทาภรณ์ ที่ได้กรุณาตรวจแก้
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

หากงานวิทยานิพนธ์นี้มีส่วนต่ออยู่บ้าง ผู้เขียนขอมอบบูชาพระคุณของ พ.ต.ท.ปรีชา จินดา
คุณวิภา จินดา คุณพ่อ คุณแม่ ที่ได้กรุณาส่งเสริมและส่งเสริมให้ผู้เขียนได้ศึกษาวิชานิติศาสตร์ จน
กระทั่งผู้เขียนเล่าเรียนสำเร็จและมีงานอาชีพ และขอมอบบูชาพระคุณของบรรดาบูรพาอาจารย์ที่
ได้สั่งสอนผู้เขียนโดยตรง ตลอดจนบรรดาท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เขียนตำราและบทความซึ่งผู้เขียนมี
โอกาสอ่านจนมีความรู้ความเข้าใจในทางวิชาการ ด้วยความเคารพกตัญญูทเวทิตา และในท้าย
ที่สุด ขอมอบเป็นเกียรติแด่ คุณทัศนีย์ จินดา ที่ได้เสียสละและให้กำลังใจผู้เขียนมาโดยตลอด จน
ทำให้ผู้เขียนสามารถเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

พงศ์ชัย จินดา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทนำ.....	1
บทที่ 1 ประวัติความเป็นมาและความสัมพันธ์ในทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับกฎหมายศุลกากร	7
ประวัติความเป็นมาและทฤษฎีภาษีอากร.....	9
ก. ประวัติความเป็นมา.....	9
ข. ทฤษฎีภาษีอากร.....	15
1. หลักการภาษีอากร.....	16
2. วัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษี.....	20
3. หลักการจัดเก็บภาษีอากรตามหลักความเป็นธรรมสัมพันธ์.....	22
4. ทฤษฎีการหลีกเลี่ยงอากร.....	23
5. สาเหตุของการหลีกเลี่ยงอากร.....	26
นโยบายภาษีอากรของไทย.....	29
ก. นโยบายและลักษณะของภาษีศุลกากร.....	30
ข. นโยบายและเหตุผลในการจัดเก็บอากรขาเข้า.....	32
ค. วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บอากรขาออก.....	34
นโยบายพิกัดอัตราศุลกากรของไทย.....	34
ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายศุลกากรกับทฤษฎีกฎหมาย.....	42
ก. ทฤษฎี Legal Positivism และ ทฤษฎี Sociological Jurisprudence.....	42
ข. กฎหมายศุลกากรกับแนวความคิดเกี่ยวกับกฎหมายปกครอง.....	49

กฎหมายศุลกากรกับผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ.....	51
ก. แนวความคิดกฎหมายกับการพัฒนาเศรษฐกิจ.....	53
ข. บทบาทของภาษีศุลกากรกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.....	57
ค. การบังคับใช้กฎหมาย.....	60
ง. นโยบายอาญากับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.....	62
บทที่ 2 ความรับผิดชอบในอันที่จะต้องเสียค่าภาษี.....	65
แนวความคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางแพ่ง.....	65
ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีขาเข้า.....	70
ก. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีขาเข้า.....	70
ข. เวลาที่เกิดความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียค่าภาษีขาเข้า.....	72
ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียค่าภาษีขาออก.....	77
ก. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีขาออก.....	77
ข. เวลาที่เกิดความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียค่าภาษีขาออก.....	79
การเสียภาษี.....	80
ก. การคำนวณค่าภาษีอากรขาเข้าขาออก.....	81
1. สภาพของที่ใช้ในการคำนวณภาษีอากร.....	83
2. ราคาที่ใช้ในการคำนวณค่าภาษีอากรขาเข้าและขาออก.....	85
3. พิกัดอัตราศุลกากรในการคำนวณค่าภาษีอากร.....	90
ข. เวลาที่ต้องชำระค่าภาษีขาเข้าขาออก.....	92
ค. ผู้นำเข้าผู้ส่งออกต้องชำระภาษีให้ครบถ้วน.....	94
พิธีการศุลกากร.....	96
ก. ทำหรือที่สำรับนำของเข้าหรือส่งออก.....	97

ข.	เอกสารที่สำคัญในการผ่านพิธีการนำเข้าส่งออก.....	100
1.	ใบขนสินค้า.....	100
2.	บัญชีราคาสินค้า.....	104
3.	บัญชีสินค้าสำหรับเรือ.....	106
4.	ใบตราส่งสินค้า.....	106
5.	เอกสารประกอบใบขนสินค้าตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	106
ค.	พิธีการศุลกากรสำหรับการนำเข้าและส่งออก.....	107
	ความรับผิดชอบในคำภาษีกับความผิดฐานหลักเลี่ยงอากร.....	108
บทที่ 3	ความรับผิดชอบฐานหลักเลี่ยงอากร.....	112
	ลักษณะความผิดฐานหลักเลี่ยงอากร.....	114
	ก. โครงสร้างความผิดฐานหลักเลี่ยงอากร.....	120
	ข. ความผิดฐานหลักเลี่ยงอากรไม่ต้องมีเจตนา.....	123
	ค. ลักษณะพิเศษของความผิดฐานหลักเลี่ยงอากร.....	125
	ง. นิติบุคคลสามารถรับผิดฐานหลักเลี่ยงอากรได้.....	127
	จ. ลักษณะพิเศษในการตีความ.....	131
	ความผิดบางฐานที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานหลักเลี่ยงอากร.....	135
	ก. ความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร.....	135
	ข. ความผิดฐานนำของต้องห้ามต้องจำกัดเข้ามาในหรือส่งออกไปนอก ราชอาณาจักร.....	139
	ค. ความผิดฐานสำแดงเท็จ.....	140
	ง. ความผิดฐานรับของผิดศุลกากร.....	142
	จ. ความผิดตามมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469....	143
	หลักเจตนาในทางอาญากับหลักเจตนาตามกฎหมายศุลกากร.....	145

ก.	หลักเจตนาทางอาญา.....	145
	1. การกระทำโดยเจตนา.....	145
	2. เจตนาพิเศษ.....	147
	3. ความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนา.....	148
	4. ประมาท.....	153
	5. ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล.....	153
ข.	หลักเจตนาตามกฎหมายศุลกากร.....	156
	1. การกระทำความผิดตามกฎหมายศุลกากรในส่วนที่ต้องการเจตนา.....	156
	2. การกระทำความผิดตามกฎหมายศุลกากรในส่วนที่ ไม่ต้องอาศัยเจตนา.....	157
	3. ไม่เจตนา ไม่ประมาทในกฎหมายศุลกากร.....	157
	4. หน้าที่นำสืบ และภาระการพิสูจน์เจตนา.....	159
	5. มาตรการให้ความเป็นธรรมในทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติ ศุลกากร.....	162
บทวิเคราะห์ ปัญหาการใช้กฎหมายศุลกากรเกี่ยวกับความผิด		
	ฐานหลักเลียงอากร.....	167
ก.	ความรับผิดฐานหลักเลียงอากร ไม่ต้องมี เจตนาและเจตนาจะจ้อค่าภาษี	169
	1. เจตนารมณ์ของกฎหมาย.....	169
	2. ระบบเศรษฐกิจของไทยขณะตรากฎหมายเมื่อ พ.ศ. 2482.....	172
	3. การตีความเจตนา เจตนาจะจ้อค่าภาษีและความเห็น ของนักนิติศาสตร์.....	173
ข.	ความรับผิดฐานหลักเลียงอากร โดยมีפקต้องคำนึงถึงเจตนา ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม.....	179
ค.	การบังคับใช้กฎหมายต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์หรือนโยบาย ของผู้บัญญัติ และเพื่อความเป็นธรรมในสังคม.....	184

หลักกฎหมายต่างประเทศ.....	188
ก. หลักกฎหมายศุลกากรประเทศอังกฤษ.....	188
ข. หลักกฎหมายศุลกากรประเทศฝรั่งเศส.....	193
ค. หลักกฎหมายศุลกากรของประเทศกำลังพัฒนา.....	198
บทที่ 4 โทษและการคดีสำหรับความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากร.....	201
โทษ.....	201
ก. แนวความคิดในเรื่องโทษกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	201
ข. โทษสำหรับความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากร.....	205
1. โทษทางอาญา.....	207
2. โทษทางภาษีอากร.....	212
ค. ตัวการต้องรับผิดชอบในโทษปรับของตัวแทน.....	213
ง. การลงโทษผู้พยายามกระทำความผิดและผู้สนับสนุนการกระทำความผิด	214
จ. ตุลยพินิจในการกำหนดโทษ.....	216
การดำเนินคดีศุลกากร.....	218
หลักทั่วไปในการใช้ดุลยพินิจเปรียบเทียบคดีอาญา.....	220
ก. คดีที่เปรียบเทียบได้และผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ.....	224
ข. วิธีเปรียบเทียบ.....	225
การเปรียบเทียบระงับคดีศุลกากร.....	226
ก. การงดการฟ้องร้องคดีโดยอธิบดีกรมศุลกากร.....	227
ข. การงดการฟ้องร้องโดยคณะกรรมการเปรียบเทียบ.....	229
ค. อำนาจของพนักงานสอบสวน.....	229
การเปรียบเทียบระงับคดีฐานหลีกเลี่ยงอากร.....	230
เกณฑ์การระงับคดีสำหรับความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากร.....	232

ก. เกณฑ์การระงับคดี.....	232
ข. การเรียกเก็บค่าปรับ.....	233
ผลของการเปรียบเทียบระงับคดี.....	234
ปัญหาในทางคดีเกี่ยวกับการเปรียบเทียบระงับคดีฐานหลักเลียงอากร.....	234
ก. ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมตัวผู้ต้องหา.....	234
ข. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจสอบสวน.....	237
ค. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจและดุลยพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ และอธิบดีกรมศุลกากร.....	239
ง. ปัญหาว่าด้วยอำนาจในการเปรียบเทียบระงับคดี.....	241
จ. เกณฑ์การลงโทษผู้กระทำความผิดของกรมศุลกากรปัจจุบันยัง ไม่เหมาะสม.....	244
ฉ. การเปรียบเทียบระงับคดีในชั้นศุลกากรปัจจุบันยังไม่บรรลุถึงเจตนารมณ์ ของกฎหมายอย่างสมบูรณ์.....	245
การเปรียบเทียบระงับคดีกับการใช้การตีความกฎหมายปกครอง.....	246
บทที่ 5 ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ.....	249
ข้อสรุป.....	249
ข้อเสนอแนะ.....	252
บรรณานุกรม.....	257
ประวัติผู้เขียน.....	266